
DATAMIGRATIE EN MEERTALIG BEHEER

De taaluitdaging van het Brussels Gewest toegepast in een documentatiecentrum

Dimitri PIRAUX

Specialist in PMB – datamigratie

Stephanie WOLBEEK

Verantwoordelijke van de dienst Brudoc

▪ Terugkoppeling over het project geleid door de dienst Brudoc van het Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie rond de fusie van twee eentalige geïntegreerde bibliotheeksystemen naar één tweetalig systeem onder PMB. Met welke elementen moet er rekening gehouden worden om een dergelijk project tot een goed einde te brengen? Hoe ga je te werk? Met wie? Welke goede praktijken moeten voor, tijdens en na de datamigratie worden toegepast? Wat is de impact op de courante taken? Wat is de meerwaarde op het vlak van zoekresultaten, indexeren, catalogiseren, beheer. Dit artikel gaat dieper in op een project dat het beroepsleven radicaal verandert.

De fusie van een Siamese tweeling

Dit artikel heeft betrekking op een enigszins bijzondere migratie: de fusie van eentalige catalogi met de vereiste configuraties in PMB om een meertalige OPAC tot stand te brengen.

Door de bank genomen wordt er gemigreerd van software A naar software B, maar in ons geval gebeurde de migratie binnen dezelfde software. Dit betekent niet dat het proces gemakkelijker verliep. We vonden enkele (aangename en minder aangename) verrassingen op onze weg.

We hopen met deze bijdrage de professionals in bibliotheken en documentatiecentra te helpen bij de aanpak van structurele problemen. De ICT stellen ons inderdaad voor grote uitdagingen. De verandering van software of een datamigratie.

Maar al te vaak aanvaarden we jarenlang met een zekere gelatenheid dat de software verouderd, slecht bedacht en/of verkeerd geconfigureerd is. Dit vermijdingsgedrag biedt geen oplossing: de gevolgen zijn dagelijks zichtbaar, stapelen zich op en belemmeren de ontwikkeling van nieuwe diensten.

Op een dag wordt de migratie ondanks alles toch noodzakelijk. U kunt zich dan het best omringen door mensen met de nodige competenties om het project tot een goed einde te brengen.

Een migratie gaat gepaard met kosten op menselijk en financieel vlak die niet mogen onderschat worden. Daarom is een behoeftenanalyse onontbeerlijk om de kosten te kunnen evalueren. De factor tijd, die ook niet mag worden onderschat, bepaalt de kwaliteit van het project. Overhaast te werk gaan is af te raden: ondanks de

ernst en de volledigheid waarmee de tests worden uitgevoerd, zullen bepaalde gevolgen weken of zelfs maanden later aan het licht komen.

We nodigen u uit om het resultaat te bekijken op Brudoc.be¹.

Brudoc

Een tweetalige documentatiedienst

Brudoc is de documentatiedienst van het Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie (CMDC). Deze bicommunautaire vzw gesubsidieerd door de Brusselse autoriteiten, is belast met de productie en de verspreiding van de Brusselse sociale kaart² en moet instaan voor de toegang tot documentatie gespecialiseerd in de Brusselse welzijns- en gezondheidssector.

De dienst Brudoc beheert meer dan vijftienduizend papieren of elektronische documenten. Deze laatste worden bijzonder gekoesterd door onze dienst: er wordt heel veel aandacht besteed aan het beheer van de hyperlinks en de verspreidingslicenties. In de catalogus krijgen ze trouwens enkele gepersonaliseerde velden (met name de datum van consultatie van de hyperlink en de toestemming tot bewaring).

Twee eentalige catalogi

Om redenen die verband houden met de informatiesgeschiedenis van het documentatiecentrum en de recente ontwikkeling van meertalige programma's werd Brudoc door twee PMB-programma's beheerd: voor de Nederlandstalige en

voor de Franstalige documenten. We spraken intern over "Brudoc FR" en "Brudoc NL".

Dit had talrijke consequenties op het vlak van het beheer dat in tweevoud verliep voor:

- de catalogisering en de nummering van de tweetalige documenten
- het opzoeken van de documenten
- het beheer van de gebruikers en de lezers, parametrisering, DSI, enz.
- het rechtzetten van de programmeerfouten, het updaten van de software
- de groeistatistieken voor het jaarverslag
- de indexering.

Kortom, dit bracht heel wat extra werk met zich. Het resultaat was geregeld van een bedroevende kwaliteit ondanks de goede wil en de inzet van het team. Bij elke communicatie moest "in Brudoc NL" of in "Brudoc FR" worden vermeld: zonder deze verduidelijking had de mededeling geen enkele betekenis. We konden de doelstelling van een tweetalig documentatiecentrum - namelijk een spiegel tussen beide catalogi tot stand brengen - niet waarmaken.

Het was eveneens de bedoeling dat het beheer van de trefwoorden volgens het spiegelmodel zou verlopen maar dit was de facto niet het geval. Oorzaak hiervan: onvertaalbare³ woorden, thema's die niet in beide talen worden behandeld.

Deze schizofrene, slopende situatie heeft een vijftiental jaar geduurd. Pas in 2015 nam de fusie van de twee catalogi een concrete vorm aan dankzij een gelukkige samenloop van omstandigheden: door een personeelwijziging en een nieuwe host voor de server kon worden aangetoond dat de werklast gepaard met het beheer van twee catalogi vergeefse moeite was.

Een personeelslid dat in zwangerschapsverlof ging, werd vervangen door een pas afgestudeerde bachelor in de bibliotheconomie en documentatie. Al snel bleek dat hij het profiel van een *geek* had. Hij stond in voor de opvolging en de uitvoering van het project, in samenwerking met *Tipos Consulting*⁴, host en PMB-leverancier.

Migratie

Vorbereiding

De behoeftenanalyse is cruciaal. Het welslagen van de migratie hangt ervan af.

Daarom waren de migratietesten die zowel lokaal als op de testserver van *Tipos Consulting* uitgevoerd werden zeer belangrijk.

Op basis van deze testen hebben we de richting van het project bepaald, met een realistische kijk op de te behalen doelen.

Een dynamisch team en een ijzersterk projectbeheer

Voor we met het project begonnen, hebben we een dynamisch team samengesteld:

- de informaticadienstverlener gespecialiseerd in het programma PMB: de keuze viel op *Tipos Consulting* die onze site *Brudoc.be* host. Deze dubbele rol vergemakkelijkte de verwezenlijking van het project;
- de dienstverantwoordelijke: Stephanie Wolbeek;
- de projectverantwoordelijke: Dimitri Piraux;
- de testgebruikers: Chris de Meyer en Yolanda Puttemans;
- de vertaalster: Katelijn Van Cauwenberge.

We vinden het alleen jammer dat er geen infographicus in ons team zat. Zijn expertise zou nuttig geweest zijn om de bestaande lay-out op te frissen.

Voor een project met deze omvang is een goed management van het project noodzakelijk. Trello⁵ is hiervoor een goede, gratis tool.

Kadaster van de databases

Om te beginnen hebben we een kadaster van de niet-gefuseerde databases opgemaakt om te weten hoeveel documenten en termen er waren in de indexen, zowel in het Nederlands als in het Frans, en welke functionaliteiten er gebruikt werden.

Deze taak is onontbeerlijk om de kwaliteit van de fusie te kunnen controleren: op basis van deze inventaris kunnen de cijfers voor en na de fusie worden vergeleken.

Van een eentalige multi-thesaurus naar een tweetalige mono-thesaurus

We maakten gebruik van de periode voor de migratie om na te denken over onze behoeften op het vlak van thesauri. Er werden twee beslissingen genomen:

- Fusie van de thesauri:
De eenmaking van de thesauri "Soortnaam" en "Rechtspersoon" voor elke database drong zich op om de volgende drie redenen:
 - De splitsing was vaak een bron van fouten door onoplettendheid;
 - Ze ging gepaard met overtollige klikken;
 - Bovendien is het eenvoudiger één thesaurus in plaats van twee te migreren.
- Creatie van een meertalige thesaurus:

We besloten een meertalige thesaurus te ontwikkelen zodat de lezer tweetalige resultaten krijgt. Elke wetenschappelijke zoekactie naar informatie over de Brusselse welzijns- en gezondheidssector moet zich immers beroepen op documenten in het Nederlands en het Frans om valabel te zijn, aangezien er meerdere overheden zijn die een type dienst erkennen⁶.

De informaticadienstverlener bezorgde ons een lijst van descriptors in elke taal, het "node"-nummer⁷ en de commentaar. Voor elke term in het Nederlands moesten we het equivalent in het Frans opgeven. Wegens de krappe deadline en de onvertaalbaarheid van bepaalde termen werd deze taak niet volledig uitgevoerd. Voor deze termen gebruikten we dezelfde term in beide talen. Bijvoorbeeld "Integrale jeugdhulpverlening" geldt zowel voor het Frans als voor het Nederlands omdat deze werkelijkheid in de Nederlandstalige welzijnssector geen equivalent heeft in het Frans.

Franstalige inhoud in een Nederlandstalige verpakking

Voor we de migratie uitvoerden beslisten we welke methodologie we zouden hanteren. We konden kiezen uit drie mogelijkheden:

- de Franstalige base naar de Nederlandstalige migreren
- de Nederlandstalige base naar de Franstalige migreren
- beide databases naar een nieuwe base migreren.

Elke optie heeft voor- en nadelen. Enkele voorbeelden: verschillend aantal te exporteren records, de permalink⁸ wordt gedeeltelijk behouden of gaat verloren, confrontatie met bepaalde problemen in één Brudoc.

De keuze ging uit naar de eerste oplossing om redenen die verband houden met de tweetalige identiteit van het Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie en de herkomst van PMB. Deze software wordt immers ontwikkeld door een Frans bedrijf. Vanaf versie 3.2. ontbreekt⁹ de vertaling, inclusief van de OPAC.

Van deze fusie werd gebruik gemaakt om in zekere zin een nieuw evenwicht te scheppen in de "machtsverhouding" op taalvlak waarbij de standaardinstelling voorrang gaf aan het Frans. De hoofdtal: het Nederlands. We komen er nog op terug.

De uitdaging van meertalige vrije software

Zoals u al begrepen hebt, is PMB meertalig wat de ontwikkeling betreft, maar wordt de vertaling, zo-

als vaak het geval is bij vrije software, niet onderhouden. Voor Brudoc moesten de Franstalige woorden en uitdrukkingen die in de Nederlandstalige versie van de OPAC¹⁰ stonden, vertaald worden. De tweetalige identiteit van onze instelling hangt ervan af want deze termen zijn zichtbaar op het internet. De volgende modules werden vertaald:

- OPAC (eenvoudig en geavanceerd zoeken, records van de tijdschriften en de nummers, links van de records, mandje, sorteervenster, auteursfunctie, enz.)
- beheer (auteursfunctie)- RSS-feeds

We volgden de documentatie van Anne-Marie Cubat over dit onderwerp en maakten gebruik van substitutiefiles¹¹. Deze files worden binnenkort meegedeeld aan de lijst van Belgische gebruikers.

Van een propere lei vertrekken

Een migratie is de gelegenheid bij uitstek om de databanken op te schonen. Zo kunnen problemen en gebreken die maanden of zelfs jaren niet zijn aangepakt, worden geregeld. De bedoeling is dat er met een schone lei wordt gestart.

We hebben o.a. de records van verdwenen documenten, bestellingen van meer dan 6 maanden geleden die niet toegekomen zijn, verouderde of niet-relevante artikelen in het licht van het huidige aanwinstbeleid, verwijderd.

Uniform maken en daarna maskeren

Voor de migratie hebben we de visualisering van de gepersonaliseerde velden in de OPAC herzien: we hebben ze gemaskeerd omdat de meeste voor intern beheer zijn bedoeld: de beschrijving van een elektronisch document, de toestemming verleend door de uitgever om dit document online te plaatsen, de datum waarop de hyperlinks werden geraadpleegd, enz. Alleen het veld 'Instelling' blijft zichtbaar.

Daarnaast hebben de gepersonaliseerde velden ons de nodige problemen bezorgd. Tijdens de eerste testen bleek dat geen enkel gepersonaliseerd veld geïmporteerd was. Ze zijn nochtans van wezenlijk belang. De oplossing bestond erin dezelfde benaming te geven aan de velden in de twee databases. Van nu af aan worden deze velden in het Nederlands benoemd.

Een beveiligde plek: opzetten van de testomgeving

Voor we met de testen voor de migratie-fusie begonnen, hadden we een operationale omgeving nodig.

Daarom moest PMB lokaal geïnstalleerd worden. We hebben hiertoe de documentatie van Anne-Marie Cubat gevolgd¹².

De dienstverlener heeft ons gemakkelijks halve een server bezorgd ter vervanging van PMB *localhost*. De testen konden dus veel gemakkelijker met het team worden gedeeld.

Fusie van de beide Brudoc in de test-omgeving

Vervolgens gingen we over tot de fusietesten van de databanken om eventuele problemen aan het licht te brengen.

Hiervoor werd de Nederlandstalige database geïmporteerd met de *commandoregel*¹³ dankzij de SQL-file bezorgd door *Tipos Consulting*.

Voordelen van het gebruik ervan:

- een mogelijke *time-out* ten gevolge van de import van een grote database vermijden
- tijds winst (twee tot drie keer sneller) tegenover de *emergency-procedure* van PMB.

Vervolgens was de export van de Franstalige database in *UNIMARC PMB XML* noodzakelijk. We hebben de gegevens van de exemplaren bewaard en de links gegenereerd door alles aan te vinken. Het is niet mogelijk een exportscript te kiezen, wat vervelend is. We komen erop terug in het hoofdstuk over het elektronisch document.

Tot slot gingen we over tot de conversie van de externe files van *UNIMARC PMB XML* naar *MARC ISO 2709*. De keuze om de exemplaren te importeren was cruciaal. De ont dubbeling op ISBN en de keuze van de eigenaarscode werden geactiveerd. Het importsript werd gekozen: PMB (bedoeld voor de migraties tussen PMB). Enkel het resultaat moest nog worden gecontroleerd ...

Klinische testen, diagnostiek en behandeling

Het mysterie van de 3000 records

Tijdens de testen die we lokaal uitvoerden, werden we geconfronteerd met een groot probleem: in de database waren er 3000 records extra bijgekomen!

Aanvankelijk beschouwden we die extra records als een groot mysterie maar het bleek te gaan om een verkeerde import van de tijdschriften door het systeem.

De tijdschriften bleken als monografieën te verschijnen: de keten "abonnement – nummer – artikel" was verloren gegaan. Gevolg: in de plaats van één record voor het tijdschrift en de daaraan gelinkte nummers en artikelen, was er een record voor het tijdschrift, een voor het nummer en een voor het artikel!

De informaticadienstverlener loste het probleem: hij wijzigde het importsript opdat de specifieke structuur van de tijdschriften als dusdanig zou worden geïmporteerd.

En inderdaad, na telling bleek het aantal records gelijk te zijn aan de som van de twee catalogi.

Onvindbare elektronische documenten

Tijdens de eerste testen vonden we geen enkel elektronisch exemplaar. Gezien het hoge aantal was een manuele import uitgesloten.

De oorzaak van dit probleem ligt bij het feit dat het exportsript van PMB standaard geen elektronische documenten in aanmerking neemt. De informaticadienstverlener heeft het script dan ook gewijzigd.

Vervolgens werd het importsript veranderd opdat de elektronische documenten in dezelfde vorm zouden verschijnen als toen ze geëxporteerd werden. Daarna hoefde enkel nog het repertorium met de pdf-files van de Franstalige versie naar de Nederlandstalige versie worden gekopieerd.

Een hersenbreker: de tweetalige documenten

De tweetalige monografieën

Aangezien de beide databases zich jarenlang los van elkaar ontwikkelden, werden tweetalige documenten, vaak in keerdruk gepresenteerd, twee keer opgenomen.

De facto was het nodig om zowel voor de Franstalige als de Nederlandstalige Brudoc-catalogus een record van het document aan te maken.

Bijgevolg was het Franstalige record niet altijd de perfecte spiegel van dat in het Nederlands. De samenvatting van de uitgever was vaak beknopter in het Nederlands, de gebruikte trefwoorden waren verschillend, enz.

Beide records behouden hield geen steek. Een fusie van de dubbels drong zich op. Hiervoor werd een fictief ISBN gecreëerd. Dit had echter gevolgen, met name voor de hyperlinks naar de site van de uitgever. Alleen de Nederlandstalige links bleven behouden (het record in het Nederlands overschreef dat in het Frans).

Als oplossing werd het importsript nogmaals gepersonaliseerd zodat het een fusie aankon die niet overschreef. De betrokken records kregen er een fictief ISBN bij. Alle Nederlandstalige monografieën met deze code werden gefuseerd met de Franstalige monografieën.

De Franstalige hyperlinks werden toegevoegd aan de Nederlandstalige hyperlinks en de Franstalige exemplaren werden automatisch toegevoegd aan het bestaande record (in het Nederlands).

Een duik in de dieptes van de thesaurus

Het resultaat van onze eerste testen was niet bevredigend. De scripts die door PMB standaard werden aangeboden, hielden geen rekening met de hiërarchie. Die van de Franstalige categorieën was overhoop gehaald en gaf de indruk van een vreselijke warboel aan descriptors. De hiërarchie was totaal zoek.

Na de creatie van het importsript was het resultaat voor de thesaurus vreemd en tijdens de eerste weken verwarrend. Bij de fusie van de thesaurus maakte het script gebruik van het equivalente bestand dat vooraf werd aangemaakt. (zie: "Van een eentalige multi-thesaurus naar een tweetalige mono-thesaurus").

Maar aangezien de verschillende thesauri niet volledig identiek waren, hadden sommige trefwoorden niet dezelfde hiërarchie. In de Franstalige thesaurus was bijvoorbeeld "Sans-abri" een hoofdtrefwoord, terwijl "Thuisloze" zich onder "Persoon" bevond. Bij de fusie werd "Sans-abri" onder "Persoon/Personne" gerangschikt.

Vervolgens dient in het Frans, aangezien er een hoofdtal (1^e NL) is, "Recherche par termes" te worden aangevinkt om toegang te krijgen tot de termen in de beide talen. Als de Franstalige catalogiseerder een zoekterm in het Nederlands intikt, geeft PMB het taalequivalent! Wordt bijvoorbeeld *Huisvestingsbeleid* getypt, dan geeft PMB "Politique du logement" als resultaat en niet *Huisvestingsbeleid*! Dit is een nadeel want de gebruikers-taal van de catalogiseerder wordt extreem beperkt¹⁴.

Fusie van de databases door de dienstverlener

Nadat we al deze tests hadden uitgevoerd en een oplossing hadden gevonden voor alle problemen, lieten we onze dienstverlener overgaan tot de fusie. We behielden de oude Franstalige database zodat we in geval van migratieproblemen gemakkelijker verbeteringen en toevoegingen zouden kunnen aanbrengen.

Na deze fase wordt de analyse van de resultaten in de tijd gespreid en vormen de oplossingen een compromis: manuele of semiautomatische manipulatie.

Toevoegen van de niet-gemigreerde data

Bij een migratie is het niet altijd vanzelfsprekend de verdwijning van sommige data op het spoor te komen. Als het belangrijke data betreft wordt hun verdwijning snel ontdekt, maar in andere gevallen kan het vrij lang duren: tijdens de testfase verdwijnen ze door de mazen van het net en vaak is het te laat om het probleem te corrigeren. In de fase na de migratie zijn dus manuele of semiautomatische manipulaties noodzakelijk. Daarom is het ontzettend belangrijk om gedurende enkele maanden de toegang tot de oude database te bewaren.

In ons geval waren het natuurlijk data uit de Franstalige Brudoc die ontbraken: artikels, nummers, abonnementen en relaties binnen de thesaurus.

Het uitzicht verbeteren

Verwijderen van het uitklapbaar zoeken

We hebben het uitklapbaar zoeken geschrapt. Het nadeel ervan was dat de gebruiker die gewend is om op een eenvoudige manier te zoeken zoals in Google, in de war werd gebracht. De gebruikers begrepen "Zoeken in" niet en staakten de zoekactie.

De facettenbol van de search floor

We hebben ook facetten toegevoegd aan de resultaten om ze te verfijnen: taal, datum, documenttype, drager, uitgever.

Stapsgewijs zoeken: weergave van de meest relevante zoekvelden

Vroeger waren er in de Nederlandstalige database slechts twee zoekmogelijkheden: eenvoudig zoeken en geavanceerd zoeken, elk met hun sterktes en zwaktes. Ze boden de gemiddelde gebruiker echter weinig comfort.

Daarom werd het Stapsgewijs zoeken geconfigureerd dankzij de functionaliteit van het voorgedefinieerd zoeken¹⁵.

Deze zoekmethode toont de meest voorkomende zoekcriteria: "Alle velden", "Titel", "Publicatiedatum", "Taal van publicatie" en "Inhoud van de elektronische documenten".

Voorbehouden toegang: elektronische documenten binnen de muren van Brudoc

Voor sommige elektronische documenten kregen we geen toestemming van de uitgever om ze op de onlincatalogus te plaatsen. Maar op basis van uitzondering 13 van artikel 22 van de Wet betreffende het auteursrecht en de naburige rechten van 30 juni 1994¹⁶ mogen bibliotheken bepaalde documenten via *speciale terminals* beschikbaar stellen, namelijk door een beperkte toegang tot de OPAC te creëren.

Deze functionaliteit wordt door PMB verzekerd: exemplaren, records, digitale documenten kunnen voor bepaalde types van lezers verborgen worden.

We hebben een specifieke lezer toegevoegd: *Full Catalog*. Deze wordt uitsluitend lokaal gebruikt om elektronische documenten te raadplegen. Alleen de verantwoordelijken van het lezersonthaal hebben het recht om alle elektronische documenten te consulteren door middel van een aansluiting op de account.

We hebben ook een recordstatus "Verborgen" aangemaakt voor het beheer van de betrokken documenten.

Hulp bij de zoekactie en opleiding

De fusie kan de gebruikers en de personeelsleden in de war brengen. Temeer omdat ze niet altijd beseffen dat de catalogus sinds hun laatste bezoek wijzigingen heeft ondergaan.

Een tutorial voor de gebruikers en een opleiding voor de personeelsleden bleken een goed middel om te wijzigingen voor te stellen.

De tutorial van voor de fusie werd bijgewerkt en toegevoegd in de catalogus.

De opleiding bestond uit twee delen:

- demo *ex cathedra*: uitgaande van de inhoud van de tutorial hebben we een presentatie gemaakt van de nieuwigheden in de catalogus en uitleg gegeven over goede zoekpraktijken, het gebruik van de filters, het mandje, de RSS-feeds en de meldingen;
- quiz: om de kennis van de deelnemers na de opleiding te testen hebben we een quiz gemaakt. We wilden een tool die interactief, gebruikersvriendelijk en gratis was: *Socrative*¹⁷, een web 2.0 applicatie gespecialiseerd in de aanmaak van multiplechoicevragen beantwoordde aan onze noden.

Vooruitzichten

De samenstelling van de thesaurus blijkt de vervelendste fase na de migratie te zijn. Hij moet dan ook op lange termijn grondig worden herwerkt aangezien er grote verschillen bestonden tussen de thesauri.

Momenteel zijn er meer zoekopdrachten op Google mobile dan op pc¹⁸. Een smartsensitive versie van de catalogus is dus broodnodig.

De laatste versie van PMB laat de geolocatie van de records toe. Voor de lezer kan het interessant zijn om deze module te implementeren: hij kan ermee navigeren op de kaart van Brussel om uitgevers gespecialiseerd in de welzijns- en gezondheidssector op te zoeken.

SociaalBrussel.be biedt een onlinecartografie van de Brusselse welzijns- en gezondheidssector. We zouden willen dat de documenten uit Brudoc op deze website als extraatje bij de beschrijving van de verenigingen en diensten worden weergegeven.

Deze visualisering zou door automatische datastromen worden gegenereerd. De normen voor de transfer en de precieze profilering van de functionaliteiten moeten nog worden bepaald.

Terwijl we dit schrijven, moet nog een reeks operaties worden uitgevoerd om het project af te ronden:

- De weergavecategorie laat toe dat de OPAC in de taal van de gebruiker wordt weergegeven. Momenteel zijn de banner links en de footer in het Nederlands, ongeacht de taal van de gebruiker. We zouden echter graag een weergave willen aangepast aan de noden van de gebruiker.
- De *slashpage* moet aangepast worden.
- Vertaling: we hebben in PMB termen gevonden die niet vertaald waren. Ze moeten nog worden toegevoegd met het oog op een volledig Nederlandstalige OPAC.

Conclusie

Het project is (bijna) rond. Tijd om de balans op te maken. Zijn we tevreden over deze migratie-fusie? Het antwoord is positief: ondanks enkele minder aangename verrassingen, is de migratie geslaagd. We zijn eindelijk verlost van het vervelende heen en weer navigeren tussen de databases. Dit is van onschatbare waarde.

Als je een migratie wil uitvoeren, moet je voldoende tijd steken in de voorbereiding om de richting te bepalen die je uit wil gaan en de verschillende stappen succesvol af te ronden.

Bij de voorbereiding is het absoluut noodzakelijk de migratietests uit te voeren in een beveiligde omgeving.

Tijdens de migratie kwamen we soms voor de verrassing te staan dat sommige gegevens onderweg verloren waren gegaan. We raden dan ook aan een checklist op te maken met alle belangrijke gegevens die moeten migreren (lezers, gebruikers, OPAC-gegevens, vertaling, DSI, mandje, procedure, decimale indexatie, enz.) en een steekproef uit te voeren per documenttype (artikel, tijdschrift, nummer, document) om na te gaan of de migratie van de records goed verlopen is

Het is belangrijk na de migratie op zoek te gaan naar eventuele niet-gemigreerde gegevens. Hiervoor zijn testers nuttig (u onder anderen) vooral als je met veel personeel in een omvangrijke database werkt. Ze kunnen u helpen problemen te vinden die u in uw eentje niet zou opmerken.

Na afloop van dergelijke werf zou het jammer zijn om er niet over te communiceren. Stuur een nieuwsbrief naar de gebruikers en zorg voor een opleiding van het personeel.

Dit project dat met allerhande emoties gepaard ging, heeft ons heel wat voldoening gegeven. We gaan hier verder op in.

We hebben in de eerste plaats nieuwe tools ontdekt: *Socrative* et *Trello*. Het zijn beide uitstekende producten die op het vlak van projectmanagement en didactiek hun nut hebben bewezen.

We konden ook rekenen op echt teamwerk. Hoewel de personeelsleden een verschillend beroeps-

profiel hadden en hun agenda's niet altijd compatibel waren, en hoewel het inzake deadlines niet altijd evident was, werd het voornaamste werk uitgevoerd. We kregen bovendien een les in bescheidenheid: het is een utopie te denken dat er een definitieve versie van een catalogus bestaat.

Gezien de specifieke technische vereisten van deze migratie konden we onze competenties op peil brengen: het opstellen van de testomgeving, de parametring en de manipulaties in de OPAC zijn goede voorbeelden hiervan.

Tot slot bleek dit project – waarvan we dachten dat het om een "simpele" migratie zou gaan – de gelegenheid te zijn om de database af te stoffen en nieuwe functionaliteiten toe te voegen. De verbetering van de OPAC is het treffendste voorbeeld hiervan.

Nu het project rond is kunnen we plannen maken voor de toekomst. Er zijn ongetwijfeld nog veel uitdagingen op het vlak van catalogografie, vertaling, webergonomie en pedagogie.

Dimitri Piraux
Stephanie Wolbeek
*Centrum voor Maatschappelijke
Documentatie en Coördinatie (CMDC-
CDCS)*
3^e verdieping
Verenigingstraat 15
1000 Brussel
www.cdcs-cmdc.be
dimitripiraux@gmail.com
swolbeek@cdcs-cmdc.be

September 2015

Noten

- 1 *Brudoc* [online], Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie, s.d. (geraadpleegd op 18 december 2015). <<http://brudoc.be>>
- 2 *sociaalbrussel.be* [online], Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie, s. d. (geraadpleegd op 4 september 2015). <<http://sociaalbrussel.be>>
- 3 Bijvoorbeeld: nuldelijn, integrale jeugdhulp, zorgwonen.
- 4 Tipos Consulting. *tipos.be* [online], s.d. 4 september 2015). <<http://www.tipos.be/>>
- 5 Trello. *trello.com* [online], s.d. (geraadpleegd op 4 september 2015). <<https://trello.com/>>
- 6 De 8 diensten voor hulpverlening aan justitiabelen bijvoorbeeld ressorteren onder 4 erkennende overheden: de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad (GGC), de Vlaamse Gemeenschap, de Federatie Wallonië-Brussel en de Franstalige Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Cocof).
- 7 Het nodenummer is het uniek identificatienummer van een descriptor, dat met name toelaat de hiërarchische structuur in de thesaurus te creëren.
- 8 Een permalink is de URL of het adres van een webpagina of blogpost. De permanente link laat de referencering door externe bronnen toe.
- 9 We maken van de gelegenheid gebruik om het werk te prijzen van Danny Aerts, de coördinator van deze vertalingen. Atol, het documentatiecentrum waar hij werkte, werd in 2012 opgedoekt.
- 10 Voelt u zich aangesproken tot dit werk, raadpleeg <http://www.patch-works.be/_pmb/?q=node/11>
- 11 Anne-Marie Cubat. *Astuce des fichiers _subst (substitution)* [online]. 2012 (geraadpleegd op 4 september 2015). <<http://amcubat.be/docpmb/astuce-fichiers-subst>>
- 12 Anne-Marie Cubat. *Installation sous Windows avec EasyPhp 12.1* [online]. 2012 (geraadpleegd op 4 september 2015). <<http://amcubat.be/docpmb/pmb-installation-windows-easyphp121>>
- 13 `Mysql1 -u root2 bibli_brudoc_n13 < brudoc_n1.sql4`
 - 1 Aanroepen van het commando mysql
 - 2 Aanroepen van de gebruiker (root = admin)
 - 3 Naam van de database
 - 4 Naam waaronder de database wordt opgeslagen) (in sql-formaat)
- 14 Voor meer informatie over de meertaligheid van PMB, zie de uiteenzetting van Anne-Marie Cubat: <<http://lists.pmbservices.fr/pipermail/pmb-cdi/2013-September/002062.html>>
- 15 Le Tourneur, Véronique. *Ajouter des recherches prédéfinies dans l'OPAC* [online]. Fiche technique PMB. *Citédoc* [online], 2010 (geraadpleegd op 4 september 2015). <http://www.citedoc.net/gestion/pmb_fiches/pmb_10_8_recherches_predefinies_OPAC_20101201.pdf>
- 16 Huis van de Auteurs. Artikel XI.190 [online]. *Wetboek economisch recht: De bepalingen betreffende het auteursrecht en de naburige rechten*. Huis van de Auteurs, 2014 (geraadpleegd op 4 september 2015). <http://www.sacd.be/IMG/pdf/2014_10_30_BROCHURE_CODIFICATIE_AUTEURSWET.pdf>
- 17 Socrative. *Socrative.com* [online], s.d. (geraadpleegd op 9 september 2015). <<http://www.socrative.com/>>
- 18 Ferrière, Pierre. Google : les recherches sur mobile dépassent celles sur ordinateur. *Archimag* [online], mei 2015 (geraadpleegd op 22 september 2015). <<http://www.archimag.com/vie-numerique/2015/05/07/google-recherches-mobile-depassent-ordinateur>>